

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 1 lutego 2021 r.

BADK.DPK.133.157.2020 MK

P10-97/20	Data wpływu petycji 28 września 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 stycznia 2021 r.

PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

TEMAT

**DOOKREŚLENIE WYMAGAŃ WOBEC OSÓB OPRACOWUJĄCYCH
ZAGADNIENIA Z ZAKRESU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
W AKTACH PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, celem dookreślenia warunków jakie muszą spełniać osoby opracowujące zagadnienia z zakresu infrastruktury technicznej w aktach planowania przestrzennego.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji proponuje dodanie w art. 5 ustawy nowego przepisu - pkt 7 w brzmieniu: „Do określania ustaleń zasad i rozwiązań budowy, rozbudowy i modernizacji systemów infrastruktury technicznej, gospodarki wodnej i komunikacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się jedynie projektantów posiadających uprawnienia budowlane bądź stwierdzenie przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w dziedzinach, jakie są sprecyzowane w dokumencie upoważniającym do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.”

W opinii wnoszącego petycję, w świetle obowiązujących przepisów osoby, które są odpowiedzialne za przygotowanie wszelkiego rodzaju opracowań urbanistycznych na ogół nie posiadają nie tylko udokumentowanego ale i profesjonalnego przygotowania, a przede wszystkim dostatecznej wiedzy w zakresie warunków działania, zasad rozbudowy, modernizacji czy funkcjonowania elementów infrastruktury technicznej (głównie podziemnej) gwarantującej prawidłowe funkcjonowanie projektowanych lub porządkowanych osiedli czy miast.

Zdaniem autora petycji, przyjęcie zaproponowanego zapisu może przyczynić się do wykluczenia nieprofesjonalnych, nieprawidłowych rozwiązań urbanistycznych w elementach infrastruktury technicznej związanej z sieciami przesyłowymi oraz powiązanych z nimi obiektami świadczącymi niezbędne usługi dla danej jednostki przestrzenno-gospodarczej (osiedla, dzielnicy, miasta, zakładu przemysłowego) w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki.

Wnoszący petycję, przed jej złożeniem do Senatu RP, przedstawiał swoją propozycję Polskiej Izbie Inżynierów Budownictwa oraz Departamentowi Planowania Przestrzennego Ministerstwa Rozwoju (patrz: „DZIAŁANIA POWIĄZANE”, s. 4-5).

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.) w art. 5 stanowi, że projekty planów zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzają osoby, które spełniają jeden z warunków:

1) nabyły uprawnienia do projektowania w planowaniu przestrzennym na podstawie ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym;

2) nabyły uprawnienia urbanistyczne na podstawie art. 51 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym;

3) posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu urbanisty na terytorium Polski uzyskane na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów;

4) posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie architektury, urbanistyki lub gospodarki przestrzennej;

5) posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie innym niż określony w pkt 4 oraz ukończyły studia podyplomowe w zakresie planowania przestrzennego, urbanistyki lub gospodarki przestrzennej;

6) są obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)-strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy nabyli kwalifikacje zawodowe do projektowania zagospodarowania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego w skali lokalnej oraz regionalnej, odpowiadające wymaganiom określonym w pkt 4 lub 5.

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 1117) określa organizację i zadania samorządów zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa, a także prawa i obowiązki członków tych samorządów (art. 1).

Wykonywanie zawodu architekta (art. 2 ust. 1) polega na: współtworzeniu kultury poprzez projektowanie architektoniczne obiektów budowlanych wraz z ich przestrzennym otoczeniem, nadzór nad procesem powstawania oraz na edukacji architektonicznej.

Wykonywanie zawodu inżyniera budownictwa (art. 2 ust.2) polega na: projektowaniu obiektów budowlanych, ich realizacji, nadzorze nad procesem ich powstawania, utrzymaniu tych obiektów oraz na edukacji w tym zakresie.

Rozporządzenie Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie standardów dotyczących przestrzennego kształtowania budynku i jego otoczenia, technologii wykonania i wyposażenia technicznego budynku oraz lokalizacji przedsięwzięć realizowanych z wykorzystaniem finansowego wsparcia z Funduszu Dopłat stanowi wykonanie upoważnienia z art. 14a ust. 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń.

Ustawodawca delegował ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego do określenia standardów dotyczących przestrzennego kształtowania budynku i jego otoczenia, technologii wykonania i wyposażenia technicznego budynku oraz lokalizacji przedsięwzięcia. Przy ich określaniu bierze się pod uwagę: możliwie niskie koszty realizacji przedsięwzięcia, zapewnienie wysokiej użyteczności społecznej, niskie koszty użytkowania lokali mieszkalnych oraz poszanowanie ładu przestrzennego.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Polska Izba Inżynierów Budownictwa w piśmie z dnia 2 lipca 2019 r. (znak sprawy KK-051-0234(2)/19) poinformowała, że 13 grudnia 2018 r. skierowała do Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju propozycję wprowadzenia zmian do projektu *Rozporządzenia w sprawie standardów dotyczących przestrzennego kształtowania budynku (...)* z wykorzystaniem finansowego wsparcia z Funduszu Dopłat.

Celem zgłoszonych uwag było umożliwienie udziału w opracowywaniu koncepcji urbanistyczno-architektonicznej inżynierom budownictwa posiadającym: uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności lub uprawnienia budowlane do projektowania i kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności.

Ponadto, Izba zapewniła, że w zakresie zmiany ustawowej dotyczącej wprowadzenia w projekcie ustawy *Prawo o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* rozwiązań prawnych zapewniających inżynierom posiadającym odpowiednie uprawnienia budowlane udział w dziedzinie planowania przestrzennego, przedstawi swoje stanowisko w ramach konsultacji publicznych nad projektem.

Ministerstwo Rozwoju (znak sprawy: DPR-II.720.4.2020) odniosło się do propozycji zmiany ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie włączenia inżynierów zrzeszonych w Polskiej Izbie Inżynierów Budownictwa do zespołów przygotowujących projekty aktów planowania przestrzennego (przedstawionej

w korespondencji z 29 listopada 2019 r.).

Resort poinformował, że Departament Planowania Przestrzennego pracuje nad reformą systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego, która ma na celu: wyeliminowanie możliwości prowadzenia przez gminę polityki przestrzennej w sposób nieplanowany, niekontrolowany i doraźny, wbrew prognozom rozwojowym gminy oraz racjonalizację wydatków publicznych na rozwój i późniejszą eksploatację infrastruktury.

Ministerstwo przekazało informację, że zgłoszone przez autora korespondencji wnioski o włączenie do zespołów projektowych z zakresu urbanistyki i planowania przestrzennego osób dysponujących wykształceniem i doświadczeniem technicznym w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury transportowej zostały przeanalizowane i będą uwzględnione w projekcie założeń do nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W związku z przygotowywanym nowym systemem planowania resort nie przewiduje wprowadzania zmian do obowiązującej w tym zakresie regulacji ustawowej.

INFORMACJE DODATKOWE:

Najwyższa Izba Kontroli Najwyższej przedstawiła 10 marca 2017 r. wyniki kontroli w zakresie gospodarowania przestrzenią w informacji Departamentu Infrastruktury (nr 193/2016/KIN) pt. „System gospodarowania przestrzenią gminy”.

Najwyższa Izba Kontroli w okresie od 2010 r. do 2016 r. przeprowadziła szereg kontroli, w czasie których ocenie podlegały różne etapy planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminach, w tym przeznaczanie obszarów pod budownictwo mieszkaniowe czy realizację innych inwestycji. Szczególnym zainteresowaniem objęto tereny zagrożone powodzią, otuliny parków narodowych, obszary narażone na hałas.

Czynności kontrolne przeprowadzono w ponad 360 urzędach gmin, 50 starostwach powiatowych, 100 innych jednostkach biorących udział w procesie planowania, zagospodarowania przestrzennego i realizacji inwestycji. Pozyskano również informacje od podmiotów niekontrolowanych. Szczegółowa analiza stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, poparta uwagami i komentarzami ekspertów z zakresu gospodarki przestrzennej, stała się podstawą do sformułowania przez Najwyższą Izbę Kontroli zaleceń i wniosków mających na celu wskazanie kierunków zmian istniejącego prawa (*wnioski de lege ferenda*), w tym:

– zmianę sposobu myślenia o gospodarowaniu przestrzenią, poprzez spojrzenie na przestrzeń jako dobro publiczne mające przede wszystkim zapewnić przyjazne warunki życia dla lokalnej społeczności oraz spełnić odpowiednie wymagania funkcjonalne,

społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;

- wzmocnienie roli urbanisty uczestniczącego w tworzeniu ogólnej wizji rozwoju gminy w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego;

- stworzenie systemu, w którym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (określające kluczowe uwarunkowania w procesie kształtowania ładu przestrzennego) jest wiążące przy ustalaniu lokalizacji inwestycji na podstawie decyzji administracyjnej;

- obligatoryjne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów objętych ochroną przyrody, krajobrazu i zabytków oraz przeznaczonych na realizację zadań gmin, w tym pod inwestycje celu publicznego dla obszarów przestrzeni publicznej i dla obszarów zagrożonych klęskami żywiołowymi;

- decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nie mogą pozostawać w sprzeczności z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a okres ich obowiązywania jest ograniczony.

- zasady udziału podmiotów prywatnych w finansowaniu kosztów dokumentacji planistycznej są przejrzyste;

- wszystkie dokumenty planistyczne określające kierunki rozwoju gminy tworzące mechanizm wsparcia dla gmin zostaną zaktualizowane i będą spójne;

- wdrożone zostaną metody skutecznego informowania lokalnych społeczności, które spowodują zwiększenie udziału interesariuszy w procesie planowania przestrzennego.

Zespół doradczy w sprawie reformy systemu planowania przestrzennego, powołany 28 maja 2020 r., ma za zadanie wspieranie Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii w pracach nad projektem ustawy *Prawo o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

15 stycznia 2021 r. zakończyły się ogłoszone przez resort prekonsultacje założeń nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w których uczestniczyli m.in.: Stowarzyszenie Architektów Polskich, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Kongres Ruchów Miejskich.

W nowych przepisach planistycznych przewiduje się m.in. następujące rozwiązania:

- gminy będą uchylać dwa rodzaje dokumentów: plan ogólny przeznaczenia terenów oraz szczegółowy plan zabudowy.

- plan ogólny obejmujący teren całej gminy (zastąpi Studium) o charakterze prawa miejscowego, będzie musiał pozostawać w zgodności ze strategiami rozwoju, w tym Strategią Rozwoju Gminy.

Normy zawarte w planie ogólnym będą wskazywały ramy docelowego zagospodarowania przestrzeni, z wyznaczeniem maksymalnych dopuszczonych linii zabudowy, pozostały obszar gmin będzie objęty zakazem zabudowy. W ramach obszarów zabudowy wyznaczane będą tereny uzupełniania zabudowy, na podstawie kryteriów zwartości zabudowy, dostępu do dróg publicznych, uzbrojenia terenu oraz zgodności ze standardami. Ustalenia planu ogólnego będą wiążące dla wszystkich gminnych dokumentów stanowiących podstawę do wydania pozwolenia na budowę, a zatem planu zabudowy oraz decyzji administracyjnych.

– wprowadzony zostanie katalog stref funkcjonalnych, tak by inwestycja prowadzona na podstawie decyzji lokalizacyjnej mieściła się w ramach przeznaczeń wyznaczonych przez strefę;

– miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zostanie zastąpiony planem zabudowy, opartym o wytyczne z planu ogólnego. Minimalnym obszarem objętym planem zabudowy będzie tzw. jednostka urbanistyczna czyli obszar spełniający wszystkie standardy urbanistyczne określone w przepisach prawa powszechnie obowiązującego;

– lokalizowanie każdej inwestycji już na etapie planistycznym warunkowane będzie zgodnością ze standardami urbanistycznymi określonymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w skali ogólnokrajowej uwzględniając zróżnicowanie specyfiki lokalnej gmin i ich roli w sieci osadniczej;

– wprowadzony zostanie zintegrowany projekt inwestycyjny, jako nowe narzędzie, w ramach którego zawierana będzie umowa urbanistyczna pomiędzy gminą i inwestorem zawierająca wzajemne oczekiwania, prawa i obowiązki oraz podział ról w całym procesie.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz